

Zaprimljeno: 20.11.2008.

Izvorni znanstveni članak

UDK: 376.5

NEKI POKAZATELJI PSIHIČKOG ZDRAVLJA NEZAPOSLENIH MLADIH¹

Miranda NovakOdsjek za poremećaje u ponašanju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

SAŽETAK

Ovaj rad je dio bilateralne znanstvene suradnje Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Oddelka za socialnu pedagogiku Pedagoške fakultete Univerze u Ljubljani, Slovenija. Zajednička istraživačka tema, koju je prihvatilo i financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Ministarstvo za školstvo in šport Republike Slovenije bila je "Socijalna uključenost i strategije življenja nezaposlenih mladih u Hrvatskoj i Sloveniji u europskom kontekstu" (2007-2007) djelomično komparativan s projektom YUSEDER - "Nezaposlenost mladih i socijalna isključenost: objektivne dimenzije, subjektivna iskustva i inovativni odgovori institucija u 6 europskih zemalja". Svrha istraživanja bila je ispitati različite puteve tranzicije mladih iz svijeta obrazovanja u svijet rada koji ujedno predstavlja i svijet odraslosti. Cilj je bio ispitati rizične i zaštitne čimbenike koji utječu na raznolike životne ishode za mlade te razmotriti široki spektar posljedica na kvalitetu života koje donosi otežana tranzicija i nezaposlenost. Upitnik o nezaposlenosti poštom je poslan na adrese 4810 nezaposlenih mladih iz tri hrvatske županije - Grad Zagreb, Šibensko-kninska i Varaždinska županija. Ispunjeni je upitnik krajem 2006. i početkom 2007. godine vratilo 953 sudionika istraživanja, u dobi od 18 do 27 godina.

Ovaj rad predstavlja prilog istraživanju utjecaja nezaposlenosti na neke indikatore psihičkog zdravlja mladih. Upravo zbog toga će biti vezan samo uz onaj dio opisanog bilateralnog istraživanja koji se odnosi na dimenzije mentalnog zdravlja nezaposlenih mladih. Cilj ovog rada je doprinijeti rasvjetljavanju psihičkih posljedica nezaposlenosti te upozoriti na problemna područja koja zahtijevaju preventivna ulaganja. Isto tako, ideja ovog rada je isticanje važnosti bavljenja nezaposlenim mladima, kao posebno rizične skupine koja u vrlo osjetljivom periodu prijelaza u odraslost doživljava problem nezaposlenosti. Dobiveni rezultati pokazuju da mlade nezaposlene žene imaju više narušeno mentalno zdravlje od mladih muškaraca, dok se efekti duljine trajanja nezaposlenosti i obrazovanja nisu pokazali u ovom istraživanju. Potvrđen je i već viđeni nalaz da snažna socijalna podrška djeluje kao važan zaštitni faktor u očuvanju psihičke dobrobiti.

Ključne riječi: nezaposlenost, mladi, mentalno zdravlje, rizični i zaštitni čimbenici, suočavanje

UVOD

Cilj ovog bilateralnog istraživanja bila je identifikacija rizičnih i zaštitnih čimbenika koji mogu biti u interakciji s nezaposlenošću kod mladih. Poseban naglasak stavljen je na utvrđivanje posebno ugroženih i ranjivih skupina mladih te retrogradno promatranje razvojnih putova pojedinaca. Prepoznavanje činjenice da je olakšavanje ulaska na tržište rada za mlade ustvari stvaranje povoljnih uvjeta za pozitivan razvoj njihovih potencijala zadnjih je godina često spominjana sintagma Europske

komisije (2007) i jedna od osnovnih sastavnica akcijskih planova za mlade (White Paper, EC, 2001). Korištenje svih snaga mladih je ulaganje u ekonomski rast i socijalnu koheziju, pa bi se moglo reći da je nezaposlenost mladih direktan gubitak ljudskog kapitala. Neupitno je da svijet rada čini središnju točku razvojnog procesa mladih. Ipak, dugo vremena nezaposlenost mladih smatrala se prijelaznim fenomenom i normalnom fazom u transferu iz obrazovnog sustava u svijet odraslih. To nije posebno zabrinjavalo stručnjake. No, noviji

¹ Ovaj rad je dio bilateralnog projekta "Socijalna uključenost i strategije življenja nezaposlenih mladih u Hrvatskoj i Sloveniji u europskom kontekstu" koji je Odsjek za poremećaje u ponašanju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu proveo 2007. godine u suradnji s Oddelkom za socialnu pedagogiku Pedagoške fakultete u Ljubljani, Slovenija te su ga financirali Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Ministarstvo za školstvo in šport Republike Slovenije.